

Передплата

на «РУСЛАНА» всього: з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
всилкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

»Виреш ми очи і душу мь виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація, і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженя.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Теперішній стан виборчої реформи соймової.

(Δ) Розпочата на четверговім засіданню сойму голосна обструкція укр.-русского клубу, пособлювана крім того обструкційними промовама Дудикевичівців, вилинула на зєдиненє всіх польських сторонництв соймових на оснєві довгих пересправ! С. проти „pawaly ukraińskiej“, як висловило ся всепольске Słowo, залишили, хоч з важким серцем, польські демократи свої домаганя з одного боку що до висунєня виборчої реформи перед бюджетом на дневний порядок, а з другого боку загальности рівности виборчого права. Рішуча заява правительства, що оно не може згодитися на заведєне загального і рівного права виборчого до сойму, а готово пособляти лише такій виборчій реформі, котра вправді би признавала відповідний вплив на склад сойму виключеням доси від сего права, однак не майоризувала круги населєня више оподатковані, приневолила демократичні сторонництва польські обложити ся в своїх домаганях і погодити ся з задержанєм курії великої власности. Повело ся однак демократичним сторонництвам польским осягнути помноженє числа мандатів міських і сільських а також деякі уступки що до складу в будучині соймових курій.

Як звіщає Kurjer lwow., погодили ся польські сторонництва на такий розклад мандатів:

Вірилістів (12 дотерішних + 3 проректорів унів. і техн.)	15
З великої власности послів	44
З міст послів	36
З торгових палат послів	5
З рукодільних палат послів	2
З загальної курії міської послів	10
З сільської курії послів	80
всіх членів сойм. разом	192
З того мало би припасти на Русинів:	
Вірилістів	3
З великої власности	1
З міст	2
З загальної курії міської	2
З сільської курії	38
русских послів разом	46

Се останнє число — руских послів інші польські часописи заперечують а імено Słowo polskie, котре накликає, щоби тим способом не розбуджувати далеких (!) надій між Русинами, а Gaz. Narodowa заявляє, що їй нічого не відомо про признає Русинам 2 мандатів з загальної курії міської, в котрій установлено лише 10 мандатів без народного розділу. Так само заявляє сей джечик, що нічого не постановлено що до признає Русинам одного мандату з великої власности.

В пятницю вечером до пізної ночі відбували ся наради клубових предсідників польських, укр. руского і обох москвофільських (місце о. Колпачкевича заняв тепер др. Дудикевич, котрого вибрано знов головою клубу) в прияві маршалка і намісника і предсідника польского кола др. Глом-

бінського. Нареди вели ся довірочно, однак з висловів деяких учасників нарад з польского і руского боку можна здогадувати ся, що послідувало значне зближенє обидвох сторін. Потверджує сю обставину також хід суботнього засіданя соймового, перед котрим у маршалка явили ся представники польских клубів, а крім того др. Левицкий і др. Король (про дра Дудикевича не згадують часописи). Вислідом сих нарад було залишенє войовничого становища а замість того загомоніли миролюбиві заяви.

Др. К. Левицкий, як ми вже в суботу коротко звіщали, заявив, що після вчерашньої наради клубових предсідників сподівав ся, що в справі виборчої реформи дійде до порозуміння між Русинами а соймовою більшостою а так само що до інших важних справ краєвих а наслідком того поставив внесєне на відрочєне суботнього засіданя (слідуєчє назначив маршалок на нині — ц о н е д і л о к), щоби розпочаті переговори можна довести до успішного висліду і висловив надію, що прийде до такого порозуміння, котре позволить обом народам трудити ся над культурним і економічним розвитком.

Внесєне д-ра К. Левицкого піддержали др. Король і др. Дудикевич іменем москвофільских клубів („ординация всіх руских сил“), а іменем польских послів др. Гломбінський. Які то ще є ті „інші справи краєві“,

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавюк.

(Дальше).

Don Pardoval. Може мені удасть ся з иншої сторони так річ представити, щоби щасливійше промовити до переконаня панни Wilson.

Християнізм увійшов в світ, як се дуже добре сказав п. Легоу, не яко відорвана доктрина, але яко Церква, жива релігійна суспільність, маюча, як знов Всечеснійший виложили, питому живим творам силу і можливість до органічного розвитку. Тож в тій еволюції, що розтягає ся в історії, треба розрізнити два первні: Божий первень, що після обітницї Христа, дучить, організує, усьвячує — і людський первень, матеріал, над яким працює Божий первень, щоби ним заволодіти, управляючи ним, але не відбираючи ему его природи і зглядної самодільности. З сего людского матеріалу складають ся очевидно не лише низші члєни церковного організму, але і висші і голова. Бог так хотів, щоби Церква була божественно-людским твором. Звідси випливає, що в двадцяти віковім житю Церкви все мішають ся людські немочі, темнота, проступки, що їх стало вносить людський первень. Але і рівнож завсїгда і Божий первень зараджує злomu, не допускає нарушати дійсних условин житя Церкви і хотяй той організм не хорє смертно, або старіє ся, завсїгда его однак уздорює і чудєсно відмолоджує. Ті немочі є ріжні в ріжних віках, після того, яка є глина суспільности в тих віках, з котрої будують Церкву. По-

виході Церкви з катакомб, при кінци римської держави, дуже заражують єпископат амбіція і дворянство, але Дух, що чуває над Церквою, видає цілі громади людей надзвичайної міри таких Амброзіїв, Хризостомів, Атаназіїв, Кирилів, що спасають чистоту віри і незалежність єрархії. По заліві варвар усїма порами знов входить до Церкви темнота, строгість, непогамованє пристрастей і вдирають ся аж до найбільших членів. Приходить хвиля, що грозить небезпека, що в одній особі здусить сьвітський князь єпископа, а може і папу. Але Божий дух покликє такого великана, як Григорій VII., що поконує той гнет, змушуючи вибирати між службою Церкви з целєбатом і церковною інвеститурою, а службою сьвіта з інвеститурою цїсаря; посилає таку ангельську особу як Франц з Асижа, що силує людей влюблювати ся в надземські річі і підносить цілу духовну уровень сьвіта. А своєю дорогою і в часах найбільшої темноти, жадний папа не видавав догматичних правил, що їх пізнійше мусїли би поправляти пізнійші наслідники Петрової столиці; ніякий Синод не видавав декретів, що не стремили би до оборони справедливости і чесноти, не коїли би строгости обичаїв в Євангельским дусї. А крім сего роїли ся протягом цілих середних віків з лона Церкви і одні з других повставали монастирі, котрі з зачудовуючим наглядом посьвяченя і праці перемінили варварський сьвіт; одні, поселяючи ся на пустарях, творили гнізда цвітучої культури; другі будовали шпиталі, по геройски посьвячували ся догляданю прокажєних, інші ішли за моря викушлювати невільників, з присягою віддачі себе самих в неволю в употребі за братів; інші знов слюбували мечем і власною кровю засло-

нювати християн перед ятаганом поган; інші тимчасом, як замкнені города, віддавали ся найвишій аскезі, видавали такі незрівнані цьвіти, як пьсьма Бернарда, Гертруди, Томи з Кемпіс; ще інші віддавали ся науці, інші проповідництву, всі разом, разом з настоятелями Церкви, витворили ту цивілізацію, котрої висловом в штуці є готичкі катедри, Giotto, Dante, в науці „Summa“ Томи з Аквіну, в політиці християньска рєпублика, що за єї ідеальні справи всі були готові проляти свою кров. Хотячи-нехотячи, мусите признати, панове, що то, що маєте нині найблагороднійшого в душі, то завдячуєте впливови Церкви на середні віки.

В часі знов Відроджєня заслонєне чаром клясичної штуки поганське понятє житя, в певній мірі заволоділо не лише сьвітскими, але і церковними кругами, нездорова політика держав італійского півострова заражувала нерав і папску державу. Але при тим усїм рука тих політикуючих і забавляючих ся пап держала добре керму Петрового човна; а не проминаюче жите Церкви творило собі в нових родах чинів сьвіжі засоби сили і духа і красно відмолоджувала ся на Тридентийским Соборі, як се з зачудованєм зазначає історія. Зрештою і тодішні папи набирають більше значіня на оснєві новіших дослідів істориків. А хотяй би навіть їх особи при таких дослідах нічо не зискали, то в усякім случаю первень житя Церкви, вічно непорочний в в руках своїх уломних пістунів, може лише зискати при повнім зображеню історичної правди. Чи гадаєте, панове, що папа Лев XIII був би отворив ватиканську бібліотеку, як би о тим не був сьвято переконаний?

(Дальше буде).

про котрі говорив др. К. Левіцький, про се натякає дещо суботнійше „Діло“ і запевняє, що польська соймова більшість годить ся „щоби послі кожного з обох народів Галічини творили в соймі окремі корпорації, тільки, що ті корпорації мали би дуже обмежені управненя. Отже вибирали би кожда від себе, на основі устанавленого ключа, членів соймових комісій, репрезентантів до краввих інституцій (прим. до Краєвого Банку і т. п.) і в часті членів Краєвого Виділу. Що до сього останнього польська соймова більшість годить ся збільшити число членів Краєвого Виділу з 6 на 8 і з того лише 2 місця забезпечити Русинам, але в той спосіб, що тільки одного члена виби рала би репрезентация нашого народу як окрема корпорація, другогож вибирав би цілий сойм. Се значить, що те друге місце польська соймова більшість хотіла би зарезервувати як нагороду за „porządność“, нагороду, яку в теперішних відносинах діставали би очевидно руссофіли“.

Що до інших домагань Русинів соймова більшість заняла становище відпорне а іменно, як дальше звичає „Діло“: „Не годить ся польська соймова більшість також на veto національних соймових корпорацій в справах культурних і економічних, а замість того пропонує устанавлене постійної національної комісії, зорганізованої так, щоби національна майоризация була в ній неможлива. Доперва отся комісія мала би спрецизувати справу veto. Та се не є ніякий шлях до полагодження національної справи, бо та національна комісія, коли польські послі захотять, може „працювати“ так само, як перманентна комісія для виборчої реформи „працювала“ над виборчою реформою“.

„На всі ті пропозиції українсько-руський клуб відповів, що найперше мусить перевести над ними дискусію на зїзді мужів довіря, який має бути скликаний безпроволочно на завтрішний день, отже відповісти на них може аж в понеділок“.

На неділю д. 6. листопада о 5-ій годані були скликані члени тіснійшого і ширшого „Народного комітету“ замешкалі у Львові і на провінції, а нинішнє соймове засіданє буде наглядним доказом, чи укр. руский клуб осягнув одобренє свого поступованя. Обидвом тим чинникам, котрі ведуть цілу справу, лишаємо повну свободу, в нічим справи не перебиваючи, але також і всю одвічальність. Тимто зовсім не потрібно лютить ся „Діло“, що „Руслан“ не заповняє всіх стовпців лише сею справою.

Чи годить ся дораджувати займати ся спиритистичними досвідками?

(Дальше).

III. Чи єсть диявол?

Автор „Potęgi spirytizmu“ перечить і то як найвизначнійше. І так приміром пише він на стор. 13. „Wykształceni naukowo spirytyści śmieją się z tych mniemań tak samo, jak się śmieje każdy inteligentny człowiek wobec groźby, że go dyabli wezmą“, а на стор. 14: „Naturalnie, kościół ma swój interes w tem, aby ową naiwną (sic!) wiarę w dyabła utrzymać. Jeżeli bowiem ktoś mógłby zaprzeczyć istnieniu dyabła, to bardzo łatwo — jak mówi Voltaire, mógłby wpaść na myśl zaprzeczenia istnieniu Boga“.

Коли автор називає віру в диявола наівною, яку піддержати лежить тільки в інтересі Церкви, то значить, що після автора диявола нема. Колиж диявола нема, то нема і Бога. Бож він не дармо наводить фразу Вольтера на доказ, що від переченя диявола до переченя Бога єсть лише один крок. Але що автор не мав смілости сказати отверто, що нема Бога, то і заслонив ся тою нічо не значучою фразою, що Бог єсть сумою всіх сил вселенної. Що однак диявол єсть, постараємо ся доказати будь то таки з его власного письма, будьто з інших віродостойних

письм т. зн. будьто внутрєвними, будьто внішними аргументами. І так на стор. 101. подає він один із способів, в який духи дають відповіді в часі так званих спиритистичних сеансів і так пише:

„Położyć dwie tabliczki łupkowe jedną na drugą, а w środek w wolne miejsce powstałe wskutek oparcia się ramek, zwyczajny łupkowy rysik. Gdy na tabliczki te medyum położy ręce, będzie można słyszeć ruch rysika, który... zaczyna pisać. Pismo w ten sposób otrzymane stanowi niesłychane i podziwu godne zjawisko. Złudzenie jest tu absolutnie wykluczone! Pismo takie zazwyczaj jest zupełnie identyczne do pisma pewnych osób, które dawno już pomarły“, а на стор. 102:

„Zaznaczamy tu jeszcze, w jaki sposób można uzyskać porozumienie pisemne z pomocą planszety*). Daje się na nią papier i ołówek, kładzie się ją na stół, na dość duży papier, poczem medyum i dwie do trzech osób z kółka kładą na nie ręce. W tej chwili aparat zaczyna się poruszać i ku niezmiernemu zdumieniu obecnych, w ich oczach tworzy się pismo i rysunki. Że oszustwo jest tu zupełnie wykluczone, świadczy najdowodniej okoliczność, iż otrzymuje się pismo nawet w językach obcych, których żaden z uczestników nie rozumie. Na jednym z posiedzeń w Hanowerze 1907 roku, w którym właśnie autor niniejszej książki brał udział, otrzymano pismo, które później jeden z profesorów uniwersytetu oznaczył jako dyalekt birmański“. А дальше:

„Było by wielkim błędem, gdyby ktoś otrzymane w ten lub inny sposób słowa brał bezwzględnie na serio i wierzył jak w ewangelię. Zbyt bowiem często zdarzają się tu objawy zwoźnicze, to jest wiadomości, które bądź nie potrafimy z naszej strony należycie sobie wytłumaczyć, bądź też widocznie są one ku nam ze złego źródła skierowane.“

„G. W. Gessmann, wytrawny znawca spirytizmu, tak pisze w swojej broszurze: „Der Spiritismus und seine Geschichte“: Bardzo ciekawa rzecz... że autorowie tego rodzaju wiadomości podają się często za duchów sławnych poetów i uczonych, których nigdy za życia nie można było posądzić o takie głupstwa, jakie popełniają właśnie na posiedzeniach spirytystycznych.“

„Chociaż zupełnie logiczne byłoby twierdzenie, że duch człowieka, po rozstaniu się z tym światem, nie może być natychmiast mędrszy i doskonalszy, to jednak z drugiej strony niema powodu do mniemania, jako by duch ten stawał się głupim lub nieokrzesanym. А mimo to, z wiadomości podawanych wrzekomo przez duchy znakomych osobistości zbyt często wyłazi nieuctwo і głupota.“

„Mimo to dla tego ciekawego punktu znalazła nauka pewne wyjaśnienie, które jednak nas zadowolić nie może. Przypuszczają mianowicie, że tego rodzaju wiadomości nie odpowiadające stopniowi wykształcenia dotyczących umarłych, nie pochodzą od nich samych, lech od innych duchów, które stoją na niższym szczeblu rozwoju, а właśnie podają wiadomości w zastępstwie tamtych. Pewien utalentowany autor nazwał ich duchownymi ulicznikami. Że jest możliwe, godzimy się na to, lecz zarazem pytamy, jaką wartość mogą mieć wiadomości duchów, jeżeli one podszycują się pod pewne znane nazwiska і w istocie pochodzą od inteligencji niższych? А dalej, jaką mamy gwarancję, że wiadomości dobre і wydające się nam za prawdziwe, pochodzą właśnie od tych duchów, które się за autorów podają? Nawet dobre, prawe і moralne wiadomości mogą bardzo często być powodem nieszczęścia, jeżeli skierowane są do innej osoby. А doświadczенie poucza, że właśnie „duchy uliczniki“ mają upodobanie w tego rodzaju hecach і cieszą się, gdy wywołują nieporozumienia w kole rodzinem і wogóle poróżnią osoby, które przedtem żyły w miłości lub przyjaźni (стор. 103—104).“

Отжеж добре. Автор „Potęgi spirytizmu“ признає, що є злі або недобрі духи, яких називає уличниками, котрі тішать ся, коли можуть комусь зробити пакість, коли можуть викликати непорозуміння в родиннім кружку і взагалі порізнити особи, що жили перед тим в любови

*) Пляншетою називає ся столик, котрого верхня часть або плита спочиває на 3 підставах, зроблених в формі куль, або на 3 колісцятах.

або приязни. Тепер вже нашою річю буде доказати, що ті пакостники або, як автор їх називає, уличники не є людскими душами, але дияволами. І так:

1) Прикмети тих духів, які вичислив автор з прикметами, які св. Письмо і католицка богословска наука присуджують дияволу; бо тільки він один тішить ся, коли може чоловікови зробити якусь пакість.

Злим може бути щось або з природи, або стати ся таким случайно т. зн. або з внутрєшних або з внішних причин. Але душа людска не є злою з природи, отжеж мусить бути, если є злою, тільки з внішних причин. Що она не є злою з природи доказує се, що не всі люди, отже не всі душі є злі. То, що є з природи, мусить мати кожда річ, що належить до тої самої породи. Але душа не кожда є зла. Отжеж душа не є злою з природи. Остає протє, що душу може щось зробити злою із вні, або, що на ві злого впливає якась внішна причина. Насуває ся однак питанє: що може зробити душу злою? Відповідь: А вжеж не Бог, бо Бог сотворив її доброю і хоче її мати доброю; та і не ангел, бо він не спосібний провадити душу до злого. Лишає ся отже, що таки тільки один диявол може зробити її злою.

3) Неімовірним також, щоби ті пакости робила чоловікови душа помершого чоловіка, що она по смерті остає під виключною властїю Бога. Коли протє она щаслива, то Бог не позволив би їй робити людям пакости; колиж она нещаслива тому, що дістала ся під власть диявола, то всеж таки диявол був би моральним справником зла, коли би через неї виконував зло.

4) Се, що ті духи-уличники виправляють з людьми, о чім оповідає і сам автор, показує, що ними не можуть бути людські душі. Бо: а) люди, котрим они роблять пакість, тим духам не зробили нічого злого; б) що може обходити людські душі померших уже осіб той сьвіт і людські справи, коли они не чують потреб земскими справами занямати ся і духи, котрих спиритисти викликають, говорять неправду. А вжеж лучає ся нераз, що тих духів викликано в кружку родиннім, де хотіли побачити найдорозші їм особи, як діти родичів, або родичі дітний, або когось з близької родини, або приятелів. Питаю ся отже. Чи можливе є припустити, щоби та дорога душа, яку так бажали видіти ті, що її викликували, безлично брехала, або говорила такі безстыдні річи, що викликають румянець стыду на присутних?

5) Чи можливо припустити, щоби душі померших людей могли справляти, аби тіла страшили в часі сеансів нагло і без ніякої причини на вазі, що є против права фізичного, або: щоби в одній хвилі прибрали незвичайну величину, яка перевислає надзвичайно зріст і обєм чоловіка, або: щоби міг живий чоловік, свідчати на кріслі, вилетіти скрізь замкнене вікно, котре само відчиняє ся і замикає, коли вже медіум влетіло назад до комнати, як се оповідає о факірах др. Ляппоні, а наш автор спиритист о американським медіум Сляде (на стор. 90) або: щоби деякі медия дійшли до того степеня печутливости, що потрафлять брати в руки жарке угле, причім не опалить ся не тільки шкіра, але ані один волосок того медіум (стор. 90). Кождий признає, що ні. Колиж не людські душі, потреба припустити, що дияволи.

Правда, що помежи медіями є багато обманців, як приміром славний Бастьян і его покровитель барон Гельлєбах, котрих обманства викрив архієпископ Стефан, званий пізнійше Йоаном Ортом у Відні, однак є річю певною і не дасть ся заперечити, що надзвичайні річи з підмогою духів діють ся. Длятого др. Ляппоні, згадаючи о галюцинациях і обманствах які діють ся в спиритизмі, питає ся: Чи маємо припустити, що все, що діє ся в спиритизмі, є галюцинацією і ілюзією?*) І відповідає: Ні, без сумніву. Бо нерозсудним було би припускати, що се, що нам оповідають згідно письменники усіх часів, почавши від найглубшої старинности аж

*) Гл. Ipnotismo e Spiritismo — Studio medico-critico del Dottore Giuseppe Lapponi-Roma 1897. стор. 167 „Ma noi possiamo ammettere che tutto si riduca nello Spiritismo ad allucinazione e ad illusioni“.

до нині і історики усіх народів земскої кулі, без огляду на се, чи ці народи є культурні, чи дикі (варвари) о зносинах живих людей з нематеріальними висшиями ествами, а що можна помічати змінами, щоби то всьо було плодом хорих умів.

(Дальше буде).

Допись з Сокаля.

(Про руску школу жіночого господарства).

Справа школи господарства для сільських дівчат була кілька раз порушувана, однак або мало хто знає, що така школа вже є, або і цілком не знає.

У Поляків давно такі школи є, напр. в Закопанім, в Альбіговій і ин. а у нас є одна, заложена заходом і коштом о. шамбеляна Сілецького в Жужелі коло Белза, але трудно їй розвинути ся, бо суспільність за мало цікавить ся нею, а одиниця хотяй би з таким посьвяченем, як о. Сілецький, не може при недостатці фондів допровадити її до більшого розвою.

Недавно кілька пань умовило ся і ми поїхали, за попереднім повідомленем о. шамбеляна звидіти ту школу. З Сокаля виїхали ми о 8 год. рано, а в Жужелі були ми за пів години. На двірці чекав на нас о. Сілецький з двома своїми фірами. Милий, 75-літній старець, священник-ювілят, (ще сам все робить без сотрудника), завіз нас до другого села Цеблова, (філія Жужеля) два кілометри від стації залізничої Жужель, де є та школа. — Треба тут згадати, що тепер кожний будинок шкільний знаходиться окремо, а є їх кілька, а все закуплене, і будинки і машини, за власні гроші о. шамбеляна Сілецького.

Найперше вступили ми до молочарні. Взірцевий порядок і чистість. Веде її один чоловік, котрого посилали на молочарські курси, і він відбирає що дня молоко від людей, міряє товщ в молоці прядом; чим більше товщу в молоці, тим дорожше платять за молоко. Я зараз погадала собі: як то підносить ся молочна господарка в селі такою молочарнею? Кожда газдиня старає ся як найліпше ходити коло коров, бо чим ліпше корова годувана і чистійше удержувана, там більше товщу в молоці. Кілько там газдиня має молока, тільки несе, а як хто хоче, то з молока відбирають сметанку а молоко віддають назад. Коло того всего ведуть лад сільські дівчата, котрі там є на науці, тепер є їх 12. (2 місцеві а 10 замісцевих), бо більше нема де примістити.

Оглянувши молочарню, пішли ми дальше. По дорозі вступили ми ще оглянути місце, закуплене о. Сілецьким під будову великого дому на школу сільського господарства дівчат, при котрій має бути інтернат, де би могли містити ся дівчата з цілої Галичини. — Навезено вже там троха цегли і піску, а на весну значне ся будова.

Жалував ся о. Сілецький, що так трудно що небудь перевести, бо всюди стрічає ся з недовірем наших людей. Але коли люди побачили, що вже є Службениці, (додаю тут, що о. Сілецький є основателем СС. Службениць, що так красно розвивають свою діяльність вже в кількадесятьох місцях) та кілько они добра приносять людям, дають охотно свою працю за дармо. Однак у інтелігенції годі чого небудь допросити ся, а тут конечно потреба 10.000 корон, щоби ту школу вибудувати.

Відтак пішли ми дальше оглядати і зайшли до дому, де містить ся разом: курс поньчоскарства, ткацький, шевський варстат, виріб штучних цвѣтів і господарства взагалі, о скілько се може тут помістити ся. О. Сілецький постарав ся о той дім і поле, а дівчата самі все провадять. Розуміє ся, є в кождім відділі одна заводова, котра веде свій відділ. Дівчата дуже скоро при нас виробляли поньчохи, і продавали, хто хотів, дуже дешево, одна пара зимових по 60 сотиків. Роблять також на замовленя. — Може хтось прислати свій матерьял а від роботи пончих найбільше 16 сот. Виробляють також гальки, кафтаніки і т. д. — На ткацькім варстаті виробляють різного рода полотно, килимки, фартушки, полотно в десені на підлогу і хідники з рещток неужитків, ручники і инше.

У шевськім варстаті роблять: черевики, найбільше тепер ще для себе, латають і роблять всякі напрямки.

В иншім відділі роблять штучні гарні цвѣти, котрі можуть служити до прикрашеня церков. Будуть ся також учити: вареня, печива хліба і булок, шитя, але аж в новім відповіднім будинку, бо тепер ледво мають де переспати ся.

Вийшли ми відтак на подвірє. Там оглядали ми газдівство, ведене самими дівчатами. В кучі два годованці на продаж, в стайні дві корови і телятко, кури, гуси, качки. Приходимо до малої стодоли, там двоє дівчат молотить жито. Питаю ся, як много денно вимолотять? Кажуть, що дві вимолотять 1½ копи, але самі мають звіяти і чистити ручно, бо млинка не мають. Учуть також, як що садити, сіяти, як ходити коло малин, цолониць, деревець різного рода, пчіл, воску і меду. Коли ми надивили ся на все, ще нас запровадили до олійні, на котру також о. Сілецький постарав ся о дімок і машини до битя олію. Бють олій зі всего, хто що привнесе: з сімени, конопель, льну, соняшників, гірчиці. Машина є дуже добра і легка, одна дівчина крутить корбою а друга відбирає вже готовий олій. На один макух потреба 5 літер насіння а буде літра олію.

Пооглядавши все, дуже задоволені і піднесені духом, відїхали ми до Жужеля, а що ще був час на залізницю запросив нас о. Шамбелян до сестриць Службениць в Жужелі, де сестриця приладила смачну перекуску. — Ту також є що оглядати. Комнатки гарні, чистенькі, всюди по подвірю порядок взірцевий. Сестри провадять тут захоронку (першу в Галичині) уділяють хорим першої помочи лікарскої і ходять коло хорих. Тепер як раз виїжджає 6 сестер на 6 літ до Бразилії. Головний, матерний дім сестриць службениць є тепер в Кристинополі, і там ще колись поїдемо оглядати.*)

В піднесім настрою вертали ми до Сокаля і подивлялі тиху а так корисну для суспільности рускої працю одиниці. Кілько то людей, що не мають родини, могло би при добрій волі хоть троха щось доброго зробити? А то ще і тепер находять ся такі, що не годять ся з добрими гадками других людей, доброї волі, але ще зі згоди старають ся робити перепони і шкодять власному народови.

Для відома додаю ще, що о. Сілецький сам лично звиджував і докладно ознакомив ся з веденем школи жіночого господарства у инших народів а крім того від себе вислав дівчата на науку до чужих, — і ті то дівчата є тепер інструкторками других. О. Сілецький намагає ся сій школі жіночого господарства надати ширше поле і більше людей нею зацікавити. І так ще дня 13. грудня 1904 р. скликав до Сокаля перші загальні збори товариства „Школи жіночого господарства“ виготовив статуті, затверджені ц. к. Намісництвом дня 30. листопада 1903 р. до ч. 155.560 — але справа ся задля званої нашої байдужности йде якось пиняво, бо на збори того самого товариства, які мали відбутися дня 8. вересня 1910 р. в Сокалі, явило ся нас 3 пані і збори не відбули ся.**)

Леся Несторовичева.

*) Просимо відтак о надісланє помічень — Ред.

**) Колиб хто бажав ознакомити ся з постановами Статута товариства „Школи жіночого господарства“, зволить звернути ся до Впр. о. Шамбеляна. Наша суспільність на жаль ще так мало відчуває потребу і хосен реальної роботи, але зате вельми похопна розводити солом'яний огонь! — Ред.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Кореспонденция Austria звіщає, що парламент буде скликаний 22. с. м. або ще пізнійше, що наради в делегаціях покінчать ся около 16. або 17. с. м. З огляду на так коротку парламентарну сесию перед Різдом має парламент полагедити лише найважнійші справи, а іменно реформу дневного порядку, або бодай продовженє дотеперішної єго провізорії, відновленє

банкового привілея і бюджетову провізорію. Також має наступити вибір до делегацій на 1911 р., бо вже після Нового року мають делегації зібратися. Соймові наради мають покінчити ся около половини с. м., а як в деяких краях не будуть покінчені, то сесия має бути замкнена.

Все ще остає ся непевним, як покінчать ся чешко-німецькі переговори. Дня 3. с. м. удало ся вже було щасливо полагедити справу, і то найтруднійшу, то є справу поділу краєвого виділу на секції. А іменно прийшло до згоди що до спірного § 42. краєвої ординації. Але зараз слідуєчого дня виринули в тій сираві нові трудноности та громадять ся щораз то більші трудноности із внї. Крім сего наступив наглий зворот в поглядах німецьких радикалів, які зажадали цофненя законопроекту про уживанє мови, о скілько се дотикає Праги і чисто німецьких громад. Також чешкі радикали рішили знов витривати при своїх домаганях, то є що до іunctim між зміною краєвої ординації і иншими питаннями дотикаючими угоди, особливо законом про охорону меншостий.

Заграниця.

Новий кабінет французского міністра-предсідника Бріянда має уконституовати ся в сей спосіб: судівництво має обняти Жірар, заграницю Пішон, війну генерал Брен, маринарку адмірал Ляперер, освіту Фор, фінанси Кльоц, торговлю Діпі, рільництво Рено, кольтонї Морель, роботи і суспільну безпеку Ляфер, публичні роботи Піш або Мільран. Цікаво, що до сего кабінету прийнято майстра масовської льожі, Ляфера. Програмою нового правительства має бути: законна заперука проти страйків публичних функціонерів і радикальна переміна законодавства про синдикати.

Російський цар прибув до Почдаму у відвідини до німецького цїсаря. Подія ся вельми знаменна. Росія не змінить свого напрямку в заграничній політиці і відносин до Франції та Англії через уступленє Извольского, та одначе видко, що глядять она зближена до свого могутного німецького сусїда. Новий російський міністер заграниці Сазонов має бути противеньством Извольского. Се бажанє Росії, зближити ся до Німеччини, подібно, як се стало ся з Австро-Угорщиною, пробиває ся виразно в статях російської печати.

Републіканське правительство в Португалії випрацювало начерк закона, який містить в собі парламентарну систему північно-американської унії. Після неї не буде залежати міністерия від парламентарної більшости, але буде її іменувати предсідник републики. Предсідника будуть наперед вибирати, а монархісти або здержуть ся від голосованя, або будуть під напором голосувати на офіційального кандидата. Парламентарні вибори не будуть мали отже ніякого впливу на політику правительства. Вибраний предсідник буде вів так політику, як сего захоче сторонництво, котрому він буде завдячував свій уряд.

Просимо відхобити перегляду.

Новинки.

— Календар. Ві в торок: руско-кат.: Димитрия; римо-кат.: Клементія. — В середу; руско-кат.: Нестора мч.; римо-кат.: Теодора.

— Народний Комітет тіснійший і ширший відбув в неділю 6. с. м. засіданє по 5-ій год., котре протягнуло ся до пізної пори. Членів зібрало ся, як на таку пору і несподівано назначене засіданє, доволі а іменно більше з провинції (навіть кількох священників), місцевих однак було небогато. Над звітом д-ра К. Левицького про сучасне положенє політичне і становище укр.-русского клубу в сираві виборчої реформи і бюджету вивязала ся оживлена розправа. Відозвали ся голоси з поглядом, який ми давно висловлювали, що політичні і народні права і культурні придбавя здобуває ся поступенно, отже і в політиці нема наглих скоків, як взагалі в розвитку одиниць, так і народів, отже й з окрема укр. руского народу. По переведеній розправі ухвалив „Народний Комітет“ услівно застанову обструкції, а ставляючи укр.-руск. клубови оцінку що до виконаня сеї ухвали, що буде зависиме від становища соймової більшости. На инішнім засіданю рішить ся справа.

— **Дальша обструкція в соймі.** На нинішнім засіданні пос. К. Левицький зложив заяву, що рускі послы можуть взяти за основу дальших наряд предлогу польської сторони в справі виборчої реформи, але обстають за тим, що виб. реформа має першєнство навіть перед бюджетом. П. Скварко поставив внесенє, щоби замкнути нинішнє засіданє до полагоди виборчої реформи. Се внесенє при голосованю перепало, почім укр. послы розпочали технічну обструкцію зі свистами, битєм в тарелі, трубленєм і криком. При супроводі сеї оркестри сойм полагоджує бюджет.

— **Льотерії.** Die Zeit доносить, що міністерство скарбу дістало від банків проєкти заведеня клясової льотерії на взір угорської, а знесеня числової льотерії. Правительство не може однак зрікати ся так легко чистого приходу 17 міль. кор. річно, які має з числової льотерії. Дятого правительство не внесе числової льотерії, хочби навіть завело клясову. Однак о скілько клясова льотерія буде приносити дохід, о стілько буде правительство зивати числову льотерію. А коли клясова льотерія дасть 17 міль. кор. доходу річно, тоді внесе числову.

— **Московська влізливість.** З Сокальщини доносять нам, що тамошні села заливає повінь „Голоса народа“ прихвостня „Прик. Руси“. Селяни вже знають то злінько і завертають єго цілими колицями до Львова, але се нічо не помагає, бо за тиждень приходить новий наклад тої бібулястої сарани. Лихо новокурсним москвичам: є за що печатати, та нема кому читати, бо що було, то вилвили вже господинове з „Русского слова“.

— **Зворот чести.** З Копенгаги доносять, що вже повернув відпоручник наукової академії Расмусєв, якого вислано до Гренляндії, щоби він переслухав там Ескімосів, на яких покликєє ся др. Кук яко на свідків єго підбігунової виправи. З візнань Ескімосів виходить, що др. Кук був дійсно на бігуні.

— **Дрібні вісти.** Управа національного Мулея ім. Митроп. А. Шептицького (давнійше Церкв. музей) остерігає перед повновластями виставлєннєм на імя Антона Вишинського, які провали, а яких уживають тепер якісь обманці. — Якийсь инший обманець з підобрєннєм повновластями львівської фірми „Agraria“ вештає ся по селах і бере задатки на рільничі знаряди. — Арештований в Збиднєві „Залог“ називає ся Пшеорський і є мариявітским духовником.

Оповідки.

— **Репертуар Руского народного театру** під дирекцією Йосифа Стадника у Львові, сая „Гвязди“ (ул. Францішканська ч. 7). Білєти продає ранше книгарня Н. Тов. ім. Шевченка (Ринок 10), а від 6. год. перед представлєнєм каса театральна.

Ві второк 8. с. м. „Суєта“ комедия в 4 діях Карпенка Карого.

В середу дня 9. с. м. „Фавст“ опера в 5 діях К. Гунода. — Гостинний виступ Ст. Оржельского і Ф. Лопатинської.

В четвер дня 10. с. м. Вільгельм Тель“ драма в 5 діях а 10 відсцонах Ф. Шіллєра в перекладі Бориса Грінченка.

Початок о 7. год. вечером.

— **Вінчанє.** Маю честь повідомити, що мое вінчанє з панною Олександрєю Калитовскою, дочкою директора гімназії в Ряшеві, д-ра Омєляна і Зофії з Дідьцких Калитовских, відбудє ся дня 10. листопада 1910 року о год. 7. вечер в парох. церкві в Мостах Великих. — Скалат, в листопадї 1910. Ярослав Пачовський.

— **Кр. рада шкільна** перенєсла заст. учителя Богдана Вахнянина з філії до головного заведеня рускої гімназії у Львові; іменуєвала в нар. школах: Мар. Бєлявську і Евг. Лодинську учит. 6-кл. жен. шк. в Болехові, Мар. Кшечловську уч. 6-кл. ж. шк. в Бібрці, Теод. Шаркох управ. 4-кл. шк. в Кулачківцях, Стан. Гравжана учит. 4-кл. шк. в Струсові, Баон. Сташкевича управ. і Анну Сташкевичєву учит. 2-кл. шк. в Березові вижнім, Юлію Гєдлівну учит. 2-кл. шк. в Чернєлові мазовецкім.

Телеграми

в дня 7. листопада.

Відєнь. На інавгурацію в тутешній академії ветеринарії прийшло в суботу до бійки череа те, що ліберальні студенти не хотїли впусити двох представників католицких товариств. Лад привєрнула поліция, а коли она виїшла, знова зачала ся бійка межи студентами.

Прага. Стан переговорів в народностнім розмеженю між Чехами і Німцями полішив ся.

Оповідченє

Шестих Звичайних Загальних Зборів стоваришеня: Дім торговельно-промисловий „ДОСТАВА“

зарєстрованє стоваришенє з обмеженою порукою у Львові

відбудуть ся в четвер дня 17. листопада 1910 (н. ст.) о годині 3. по полудни в комнатах товариства „Львівска Русь“ у Львові, Ринок ч. 10, 1-ий поверх, з слїдуємим дневним порядком:

- 1) Отворєнє Зборів головою Надзороної Ради і уконституованє Загальних Зборів.
- 2) Звіт з діяльности стоваришеня за адм. рік 1909/1910.
- 3) Внесенє в справі розділу чистого зиску за адм. р. 1909/1910.
- 4) Звіт і внесенє Контрольної Комісії (§ 38 д. б. стат.).
- 5) Звіт Краєвого Союзу ревизийного з перєведєної ревизії.
- 6) Затвердженє вибору Дирекції (§ 23. статута).
- 7) Доповняючий вибір членів Надзороної Ради.
- 8) Ухвалєнє висоти презенційної марки для членів Надз. Ради (§ 33. стат.).
- 9) Внесенє і інтерєляції членів.

В день Зборів о год. 8. рано відбудє ся в Успенській церкві служба Божя за померших членів Стоваришеня. Легітимацию члена на заг. Зборах становить власна удїлова книжочка. Білянє і замкненє рахунків виложєні до перегляду від дня 8. листопада 1910 в складках стоваришеня у Львові і Станиславові, а крім того висилають ся вєім членам поштою.

Львів, дня 6. листопада 1910.

Др. Стефан Юрик о. Василь Луциняк
голова Надзороної Ради. член Надзороної Ради.

Користайте з нагоди!

ГУСИ ЄМДЕНЬСКИ з цвїтня, пара 20 К.
ТРИ КАЧОРИ ПЕКІНЬСКИ з червня по 7 К.
Вєя молодїж рївна зі старим.

Адреса: о. ІСАЇВ, Ліски п. Коршів к. Коломиї (2—5)

B. ERHEDR FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33.

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3' 60; geb. in Leinw. M., 4' 30. (K. 4' 32, geb. im Leinw. K 5' 16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2' 16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und ie Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1' 56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2' 16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2' 88. geb. in Leinw. K 3' 48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

**Для прикрашєхя
комхат і Читалєхь!**

**ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовинї і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром**

Картини Сластьона виконані в артист. інстятуті Ангерєра у Відні у величинї 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без перєсылки, за 1 К з перєсылкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвуєвав радн. Ол. Барвінський на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Тєлєфон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дїм).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знарядїв господарских, від шкід огневих під корисними услївямї,

числїть умїркованї премїї за обезпечєня,

лїквідує шкоди безпроволочно по пожарї,

удїляє обезпечєним членам з річної надвїжки зворотї.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Полїси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформациї до обезпечєнь удїляють агенції „Дністра“.

Зголєшеня письмєнних господарїв о агенцію приймають ся тїлькo з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премїї К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцєлярїї Товариства отворєні для сторїн від год. 8—2.

Розклад залїзничих поїздїв

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 Д	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:33 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любїня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамчє з:	—	—	—	—	—
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:	—	—	—	—	—
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любїня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамчє о:	—	—	—	—	—
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личакова до:	—	—	—	—	—
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатанї товстим другом. — *) Лише в недїлі.

А = лише в середї суботи. — Б = від 15:6 до 30/9 щодєнно; В = в день перед кождою недїлею і святами обох обрядїв. — Г = в день по кождїй недїлі і святаї обох обрядїв. — Д = від 19/6 до 11/9. в недїлі і рим-кат. свята. — З = від 1/6 до 30/9 щодєнно. — К = від 1/5 до 30/9 щодєнно. — Л = від 1/6 до 31/8 щодєнно. — Н = від 1/5 до 11/9. в недїлі і рим. кат. свята. — Р = від 15/5 до 11/9. в недїлі і рим. кат. свята.